

WG Seniorenbelangen HaDee, concept verslag overleg, actieplannen dd 29-08-2018

Aanwezig: Willy vd Steijn, Cor van Gemert, Cor Verberk, Piet vd Ven, Margriet Beeftink, Jan vd Broek, Antoon Verhaak (notulant), Ton Linders (gast), afgemeld met schriftelijk bericht (zie punt 2 hieronder): Femke Prince, en afwezig Harrie Geboers (Samen Sterk). Omdat diezelfde avond PSV voor de Champions League streed, was onze overlegtijd beperkt.

Verslag van dit overleg (puntsgewijs):

- **1. Vorig verslag** (zie onderaan) is vastgesteld. Agenda is besproken vd speerpunten en actiepunten (zie daarvoor verslag dd 11-7-18, onderaan dit stuk.)
- **2. Bovengenoemd schriftelijk bericht van Femke** was: “ In overleg met Willy besloten dat ik me voor vanavond afmeld omdat ik er alleen het laatste half uur bij kan zijn. De stukken heb ik in goede orde ontvangen en doorgenomen, dank daarvoor! Zie een belang om verbinding te leggen met het nieuw opgericht dorpsteam HDL waar gemeente, DKM (woonconsulent), ONS Welzijn (expertise opbouwwerk Nol Braks en maatschappelijk werk Petra Stulemeijer), jongerenwerker en politie met elkaar afstemt. Donderdag 27 september is er overleg gepland. De vraag is of mijn collega Nol tevens de eerstvolgende bijeenkomst aan kan sluiten om kennis te maken en toelichting te geven. Verder begreep ik dat er een vraag ligt om het verslag van de werkgroep in te brengen bij het Ouderenplatform HDL op 27 september. Binnenkort bereid ik de agenda voor met Toon de Mol. Voorstel dat ik deze actie namens de werkgroep doe.. Veel succes vanavond! Met vriendelijke groet,....”
Reactie naar Femke namens WG door Willy: “We hebben je voorstel besproken om Nol Braks in onze volgende vergadering uit te nodigen. Hij is van harte welkom om zich te introduceren en toe te lichten of en welke rol hij eventueel kan vervullen in onze werkgroep Seniorenbelangen HD. Onze volgende vergadering hebben we gepland op woensdag 24 oktober, om 19.30 uur. Wil jij hem daarvoor uitnodigen? Vriendelijke groet,.....”
- **3. Over het speerpunt “meer passende woningen voor ouderen in HD”** hebben Willy en Jan eerder een afspraak gemaakt voor een consult met stedenbouwkundige Will Groothuysen, dat op het laatst helaas niet kon doorgaan.

Inmiddels hebben ze hierover wel gesproken met wethouder Peter van Boekel, met Robert Keulards, de gemeentelijk projectleider. Daarbij is als eerste het memo woonconsulent en bouwkundig consulent Memo “woonconsulent & bouwtechnisch adviseur” van de Werkgroep Seniorenbelangen HaDee dd juni 2018 besproken (zie Bijlage). De wethouder was zeer positief over de voorstellen in deze memo en ook over de plannen om een flinke inspanning in gang te zetten voor extra seniorenwoningen op de daarvoor meest passende locaties in Heeswijk-Dinther. Daarbij werd verwezen aan de zeer geslaagde en inmiddels gerealiseerde bouw van seniorenwoningen in het centrum van Heesch. Als voor senioren passende bouwlocaties in HaDee werden genoemd: Hertog Janstraat, Abdijstraat, Veldstraat, het leegstaande oude COOP gebouw aan Plein 1969 en ook de Willem Alexanderstraat.

In deze gesprekken is ook gemeld dat volgens diverse signalen, de Kleine Meerij onlangs meerdere seniorenwoningen uit hun bezit in HaDee, hebben aangeboden en verhuurd aan niet-senioren. Dus dat de zeer krappe beschikbaarheid van aangepaste huur-seniorenwoningen in HaDee door de woningbouwvereniging ook beleidsmatig nog verder wordt afgebouwd in plaats van opgebouwd !! De gemeente had dit blijkbaar nog niet geconstateerd.

Afgesproken is dat de wethouder onze voorstellen en onze waarschuwing (m.b.t. Kleine Meierij) zou inbrengen en ondersteunen in de komende ronde van het Commissieoverleg RZ en het collegeoverleg. De Wethouder zei dat het “groene boekje” met ouderenbeleid dat is opgesteld door het OOB, richtsnoer zou zijn voor het nieuwe collegebeleid en dat onze voorstellen daarin prima pasten. Willy en Jan houden hierover contact met de wethouder!

- **4. Speerpunt Veilig verkeer voor senioren, renovatie traverse, Electromobiel**

Attentie: Ons doel m.b.t. verkeersveiligheid betreft niet alleen de traverse, maar ook algemene maatregelen zoals: géén middengoot in straten, en geen “scheve” trottoirs vanwege groot gevaar en ongemak voor rolstoel en kinderwagens.

Verder is ons rapport stap- en fietsveilig HD ingediend en meegenomen in de gemeentelijke projectgroep Renovatie Traverse. In die projectgroep praat ook de WG verkeer HD van actief burgerschap mee. Afspraak is dat Willy en Cor door de projectgroep Traverse worden uitgenodigd en het rapport en andere seniorenbelangen daar kunnen toelichten.

Verder is er samen met IPG een Actieplan Mobiliteit senioren HD opgesteld met een aanvullend memo “Electromobiel (4-6 persoons)” voor lokaal vervoer in HDL. Inzetbaar in het openbare domein met behulp van vrijwilligers vd vervoersservice. Organisatie en Toezicht: Samen Sterk HDL. Indicatie begroting: Deelnemers: € 2 per rit. WMO past exploitatietekort (ca € 1500 p.j.) bij. Aanschaf eenmalig ca € 15.000 te financieren via gemeente en fondsen. De werkgroep stemt in met dit memo.

Actie: Willy stuurt het memo rond en het wordt door Antoon cq Actief Burgerschap verstuurd naar gemeente (Rein vM en commissie sociale zaken) en naar de WMO raad voor een principebesluit, alsmede ter informatie naar Samen Sterk HDL, dat middels bestuurslid Yolanda Verstegen het memo mee heeft opgesteld. Opmerking: niet te lang wachten want de komende weken worden door het nieuwe college en de Raad alle plannen gemaakt en budgetten toegewezen.

- **5. Speerpunt armoede**

In MBK heeft een artikel gestaan met info. Er is ook een PDF met alle info & details (zie bijlage) . Er is een werkgroep Armoede vanuit Ons Welzijn en gemeente , die zet zich in om het geld (Bernheze heeft hiervoor ruim voldoende geld) ook bij de doelgroep te krijgen. Begin 2019 wordt armoede gemeentelijk (?) een thema/aandachtspunt. Kortom er is aandacht. Maar bij onze WG-seniorenbelangen blijft de zorg. Met name kijkend naar ouderen is het probleem dat mensen in nood weinig kennis en weinig netwerk hebben, soms ook weinig geletterd zijn, en vaak ook sociaal geïsoleerd. Probleem is ook dat er geen eenvoudig leesbare (Jip en Janneke-taal) folder bestaat. Dat is voor de WG een prioriteit. Ton zou dat meenemen naar de gemeentelijke werkgroep armoede, waarin hij en Femke zitten. Verder zullen KBO's via hun ouderenconsulenten aandacht vragen en voorstellen doen voor actie. Mogelijk een keer uitgebreid bespreken in een overleg en actieplan maken. Binnenkort is er een overleg met de huisartsen, dat is ook zo'n belangrijke groep met veel kennis over mensen in problemen.

Actie: aandacht hiervoor binnen KBO's. Mogelijk kan een vd vele taalvaardige HaDeeijers een simpele versie van die PDF schrijven? Daarna kunnen wij, of de werkgroep, dat laten afdrucken in een eenvoudige folder en via alle kanalen rondsturen. Dat lost niet alles op maar helpt wel....

- **6. Speerpunt Dementievriendelijk HD** Kort verslag door Jan van goede acties op gebied van ontmoetingstuin en trainingen rond natuurbeleving en dementie. Tijd was om.
- **7. Speerpunt zelfredzaamheid.** Voor KBO, ook Brabant breed, is dat een hoofdthema. Willy (KBO) en Antoon zullen hierover nog eens contact opnemen met Phyllis Den Brok. Ter kennisgeving.
- **8. Volgende afspraak: woensdag 24 oktober 2018 om 19.30 uur in CC Servaes**

Deel I. Wat willen we bereiken? Kort overzicht van de nu 7 speerpunten....

1. *Veel meer voor ouderen aangepaste woningen in HaDee, te huur en te koop!*

In HaDee wonen de meeste ouderen in woningen die ongeschikt zijn voor mensen met ouderdomsproblemen. Het aantal (de voorraad) goed aangepaste woningen is véél te klein, in verhouding tot het aantal ouderen. Dat bedreigt ons doel: langer thuis wonen! Neem snel de simpelste maatregelen met veel impact! Ofwel aanpassing bestaande woningen aan eisen ouderdom, ofwel nieuwbouw goede seniorenwoningen. Zie de uitwerking verderop!

2. *De openbare ruimte is veilig en uitnodigend, juist óók voor ouderen!*

In HaDee zijn de hoofdwegen en veel kleinere wegen en trottoirs slecht aangepast aan senioren, dementerende mensen en andere kwetsbare groepen. Soms is het levensgevaarlijk. De traverse (betere nieuwe naam: "Dorpsstraat") wordt nu gerenoveerd. Dit is een kans, doe dat meteen goed! Maak de Dorpsstraat ouderen proof en dementie vriendelijk! Vul de gerenoveerde Dorpsstraat aan met een aansluitend en uitnodigend dorpsnetwerk van wandel- en (rustige) fietspaden. Met veel groen, bankjes en tenminste één openbaar toilet.

3. *Ouderen met beperkingen krijgen simpel en goedkoop vervoer binnen HaDee en naar de bushaltes*

In ons dorp zijn de afstanden groot, waardoor veel ouderen en kwetsbare mensen sterk worden beperkt. Er zijn veel vrijwilligers, maar organisatie en hulpmiddelen van de vervoersdienst moeten beter! Hier kan de gemeente veel meer doen. De plannen zijn er, zoals digitalisering. Regel het goed!

4. *HaDee vertegenwoordigers direct betrokken bij de regie over zorg en ondersteuning.*

Burgerparticipatie en vrijwilligers dragen steeds meer essentiële zorg en ondersteuning maar afstemming met diverse professionele diensten en met de gemeente is onvoldoende geborgd. Maak HaDee breed beleid en samenwerking, ook m.b.t. kosten en voorzieningen, tot gemeentelijk beleid.

5. *Armoede bij ouderen is onnodig en wijzelf (d.w.z. KBO's, deze werkgroep en andere betrokkenen) gaan geboden kansen (d.w.z. WG TAP, Marije Gerben, gemeentelijk armoedebeleid) aangrijpen en maximaal benutten!*

6. *Dementie in de openbare ruimte is voortaan belangrijk aandachtspunt van onze werkgroep*

7. *Zelfredzaamheid en positieve gezondheid ouderen is speerpunt, graag samen met KBO& gemeente*

Deel II. Verslag overleg WG seniorenbelangen dd 11-7-18

Aanwezig: Willy vd Steijn, Cor van Gemert, Piet vd Ven, Jan vd Broek, Antoon Verhaak (notulant), en als gast Ton Linders, die sterk betrokken is bij zowel armoede als bouwbeleid.

Kort verslag en actiepunten:

We besluiten tot het uitbreiden van de lijst speerpunten tot de zeven hierboven.

Agenda van het werkgroepoverleg is altijd het bespreken van alle speerpunten. Verslag voortaan eerst kort apart bespreken en goedkeuren dan wel aanpassen, daarna alle speerpunten stuk voor stuk bespreken en daarbij telkens de vorige actielijst bespreken en (nieuwe) acties afspreken. Tot slot rondvraag, nieuwe datum en afsluiting. Van het overleg wordt een concept verslag gemaakt dat naar alle WG leden en naar de gasten gaat en ook wordt verzonden naar Toon de Mol en het OP HDL. Intentie: we willen in wezen hetzelfde en samen staan we sterker.

Speerpunt 1 verslag: (a) Willy en Cor hebben het onderdeel “aanpassing huidige woning aan eisen van seniorenwoning” volgens afspraak uitgewerkt door te omschrijven hoe twee nieuwe functies van lokale consultants kunnen worden ingevuld en gerealiseerd: De woonconsulent en de bouwkundig consulent. Samen bieden zij een stevige ondersteuning van de kwetsbare oudere, bij het toekomstgericht aanpassen van de eigen- of huur-woning. De verwachting is dat als de consultants goed zijn opgeleid en enkele verbouwingstrajecten succesvol hebben begeleid, voor veel HD-ouderen de drempel om noodzakelijke verbouwingen uit te voeren, sterk wordt verlaagd. Bijlagen: (1) Concept memo woonconsulent en bouwconsulent, (2) IO research: langer zelfstandig thuis wonen.

(b) Onlangs hebben we moeten vaststellen dat diverse bestaande senioren-huurwoningen in HaDee, van de Kleine Meierij, aan onder meer de Willem Alexanderstraat en de Koorstraat, na vertrek van de oude bewoners zijn verhuurd aan andere doelgroepen. Er zijn al veel te weinig gelijkvloerse huurwoningen, en die worden nu dus aan de voorraad onttrokken. Dit is ontoelaatbaar en moet snel worden gestopt!

Onlangs hebben Willy, Jan en Ton een afspraak met stedenbouwkundige Will Groothuysen gemaakt voor een oriënterend gesprek over lokale nieuwbouw van seniorenwoningen. Daarvoor is eerder al een voorzet geschreven. De vraag is, welke plannen realistisch en haalbaar zijn en in welke richting de beste kansen liggen op succes. Werkelijke realisatie van nieuwbouw, daar gaat het om.:

Veel meer voor ouderen aangepaste woningen in HaDee, te huur en te koop!

In HaDee wonen de meeste ouderen in woningen die ongeschikt zijn voor mensen met ouderdomsproblemen. Het aantal (de voorraad) goed aangepaste woningen is véél te klein in verhouding tot het aantal hier wonende ouderen. Dat bedreigt ons doel: langer thuis wonen! Bespreking van beleid en maatregelen: De simpelste en goedkoopste manier is aanpassing van daartoe geschikte bestaande woningen aan de eisen van mensen met de meest voorkomende ouderdomsproblemen. Dat lost acute problemen van de bewoner op, en helpt na diens vertrek ook een ander. Daaraan wordt dus gewerkt! Minder simpel is splitsen van een grote woning. Toch past dat zeker bij de huidige scheve woningvoorraad in HaDee, waar relatief erg veel grote woningen staan. Klassiek is het model van ouderen in een aangepaste woning op de begane grond en een jong stel boven. Splitsen kost veel geld, maar vermeerderd vaak ook de waarde van het geheel, mede omdat er veel meer vraag is naar kleinere woningen dan naar grote. In elk geval draagt splitsen óók op twee fronten bij: naast de ouderen wordt ook jeugd geholpen.

Naast deze “lapmiddelen”, is het nodig om veel meer volwaardige seniorenwoningen te bouwen. Heesch heeft meer dan het dubbele aantal seniorenwoningen in vergelijking met HaDee! Zowel koop als huur zijn nodig, want na het ontstaan van echte ouderdomsproblemen is vaak het kopen van een nieuw huis – als het al kan – een erg riskante investering.

Nieuwbouw van seniorenwoningen is toch hard nodig. Als eerste huur, maar ook (betaalbare) koop. De locatie ervan moet in de buurt van de voorzieningen zijn, dus bijvoorbeeld bij Plein 1969 of tussen het Plein en Laverhof.

Concrete locaties zijn dan (1) de Hertog Janstraat. Daar staan 20+ huurbungalows op zeer ruime kavels en op een ideale locatie. DKM kan worden aangesproken om op dit gebied een veel groter aantal seniorenwoningen te bouwen, op veel kleinere kavels, en mogelijk deels ook in twee verdiepingen (twee aparte seniorenwoningen boven elkaar). Op die manier kunnen op dat terrein 50 tot mogelijk 70 seniorenwoningen worden gebouwd, deels verkocht – als dat nodig is voor de financiering – en grotendeels voor de verhuur. (2) Daarnaast staan er een aantal seniorenwoningen in het gebied rond de Willem Alexanderstraat. Ook die locatie ligt gunstig vlakbij het Plein. Als DKM aan de slag gaat met verbetering en vergroting van het aantal seniorenwoningen, liggen daar misschien ook kansen. Als (duidelijk) secundaire optie, is er ook nog de redelijk gunstige locatie aan de Veldstraat-hoek Abdijsstraat en ook de locatie aan de verlengde Balledonk, ten zuiden van de Servatiusstraat. Op elk van deze beide locaties is plaats voor een tiental seniorenwoningen. Als over enkele jaren de “oude COOP” in de verkoop komt, is die locatie natuurlijk ook erg geschikt.

Speerpunt 1: actiepunten:

- uitwerken plan van aanpak rond woonconsulent en bouwconsulent
- toetsen van concrete voorstellen nieuwbouw seniorenwoningen in gesprek met stedenbouwkundige
- brief met bijlagen opstellen voor Peter van Boekel (cc Rein van Moorselaar) over deze beide punten plus over het ongewenste “omkatten” van seniorenwoningen voor andere doelgroepen door KM.
- bellen met wethouder voor een afspraak over deze punten, door Willy, Jan en mogelijk ook Ton . Gesprek op basis van feiten en onderbouwde voorstellen over concrete en snelle stappen die in deze kunnen worden gezet.

- **Speerpunt 2 verslag en actiepunten:** De werkgroep ondersteunt nadrukkelijk het uitstekende overzicht en aanbevelingen “Visie op een stap en fietsveilig Heeswijk-Dinther dat gemaakt is door Cor van Gemert en Willy vd Steijn. De huidige traverse scoort op deze punten volstrekt onvoldoende. Deze aanbevelingen gelden natuurlijk voor het hele

dorp, dus veel breder dan alleen voor de Dorpsstraat (traverse), maar moeten bij de nu voorliggende renovatie wel prioriteit krijgen.

Actiepunten: stuk “Visie op een stap en fietsveilig Heeswijk-Dinther” wordt met begeleidend briefje digitaal verstuurd naar wethouders Rein van Moorselaar en Rien Wijdeven en projectleiders Robin van’t Veer en Reinier Gerritsen vd renovatie traverse. De werkgroep wilde daaraan graag verbinden dat een delegatie na de vakantie met de projectleiders hierover wil spreken. Het stuk moet cc ook worden gestuurd naar het OP HDL. **Speerpunt 3:** De definitieve tekst voor het actieplan vervoer is door de werkgroep goedgekeurd. Willy gaat vanuit de cliëntenraad van Laverhof (waar hij in zit) proberen de problemen daar op te lossen. Er is budget voor vervoer dagbesteding. Dat moet geregeld kunnen worden. In elk geval zonder inzet van vrijwilligers.

- **Speerpunt 4:** In afwezigheid van Harrie is dit kort besproken. Regietafel in de vorm van een uitgebouwd participatieoverleg werd breed gesteund. De WG vond “partneroverleg” overigens nog een meer passende naam voor dat overleg. Samen Sterk als voorzitter, en dan graag meer gericht op verbinden dan op sturen.
- **Speerpunt 5:** Armoede bij ouderen werd opnieuw uitgebreid besproken, met veel waardevolle toelichting van Ton Linders. De WG was onder de indruk van het vergaande gemeentelijke armoedebeleid én ruime budget en zag veel kansen voor ouderen in HaDee. Ton zit in de WG TAP (Team Armoede Preventie), er is een brochure beschikbaar, en een gemeentelijke contactpersoon (Marije Gerben, Hans Schuurmans). Toekenning vergoedingen kan gaan tot 120% van het sociaal minimum. Uitgebreid werd besproken hoe we de betrokken mensen konden bereiken. Zelf melden ze zich vaak niet aan, de info is ook vaak te abstract. Weinig opleiding, klein netwerk. Dus het komt aan op onze eigen organisaties, en op het scheppen van vertrouwenspersonen, een soort consultants, die betrouwbaar aanspreekbaar zijn en ook signalen oppikken en betrokken mensen helpen om te krijgen waarop ze recht hebben. Willy wilde met het KBO in elk geval hiermee aan de slag. Mogelijk hierover ook een informatiebijeenkomst. Mogelijk ook een eigen brochure ontwerpen, in aangepaste taal (Jip en Janneke-taal werd genoemd). De hele werkgroep was onder de indruk van de regeling en de geboden kansen, en wilde in volgende overleggen vd WG samen proberen om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Wordt vervolgd!
- **Speerpunt 6:** Dementie in de openbare ruimte. Yvonne Berkers. Er gebeurt al van alles, onder meer de koppeling met natuur(beleving) in het project op Servaes. Groen in de buurt. Natuurbeleving biedt juist hier veel kansen. Themamiddag, woensdag 26-9. In de week daar vóór diverse workshops. Samenwerking met Samen Sterk. Volgende keer verder hierover.
- **Speerpunt 7:** Zelfredzaamheid en positieve gezondheid. Antoon zal nog eens met Phyllis praten over koppeling aan diverse activiteiten van het KBO, waarin zelfredzaamheid een onderliggend doel is. Hier kan nog meer worden bereikt. KBO wil graag meer doen op dit gebied.
- **Volgende afspraak:** woe 29 augustus 19.30 uur in CC Servaes.
- **Afsluiting en rondvraag:** zinvolle bijeenkomst, hard gewerkt, een borrel samen als beloning, en de toezegging van Ton dat hij ons wil helpen met zowel armoede als bouwplannen.